

PIBO

PROVINCIAAL INSTITUUT VOOR BIOTECHNISCH ONDERWIJS TONGEREN

TSO

technisch secundair onderwijs
DOORSTROOM

1STE EN 2DE JAAR A
Bio-STEM >

3DE EN 4DE JAAR
Biotechnische Wetenschappen >

5DE EN 6DE JAAR
Biotechnische Wetenschappen >

1ste graad

2de graad

3de graad

TSO

technisch secundair onderwijs
DOORSTROOM OF ARBEIDSMARKT

1STE JAAR A Agrarische Technieken >
2DE JAAR A Agro- en Biotechnieken >

3DE EN 4DE JAAR
Plant-, Dier- en Milieutechnieken >

5DE EN 6DE JAAR
Natuur- en Groentechnische Wetenschappen >
Dier- en Landbouwtechnische Wetenschappen
Component Akkerbouw en Veeteelt >
Planttechnische Wetenschappen >

1ste graad

2de graad

3de graad

BSO

beroeps secundair onderwijs
ARBEIDSMARKT

1STE JAAR B Algemeen >
BEROEPSVOORBEREIDEND JAAR Land- en Tuinbouw >

3DE EN 4DE JAAR
Plant, Dier en Milieu >

5DE EN 6DE JAAR
Landbouw >
Tuinbouw en Groenvoorziening >

7DE JAAR
Land- en Tuinbouwmechanisatie >

1ste graad

2de graad

3de graad

7 de jaar

DUAAL

duaal leren
ARBEIDSMARKT

5DE EN 6DE JAAR
Plant en Milieu >
Dier en Milieu >
Groenaanleg- en beheer >

3de graad

Colofon

DE DEPUTATIE VAN DE PROVINCIERAAD VAN LIMBURG
Herman Reynders, gouverneur-voorzitter
Inge Moors, Bert Lambrechts, Igor Philtjens,
Tom Vandeput, gedeputeerden
en Liliane Vansummeren, provinciegriffier wnd.

REDACTIE Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs - PIBO
VORMGEVING Hilde Winters - Grafische Producties,
Informatie en Communicatie - provincie Limburg
FOTOGRAFIE Robin Reynders - provincie Limburg
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER Bart Bisschops, directeur
Provinciaal Instituut voor Biotechnische Onderwijs - PIBO

D/2019/5.857/02

Werk je graag in en met de natuur?
Is ingenieur Landbouw je droomjob of toch liever laborant?
Wil je later landbouwer worden?
Is tuinaanleg hét van hét voor jou?
Dan is PIBO jouw school!

Het PIBO is dé school met specialisten in biotechnologie, landbouw, tuinbouw en natuur. Zij helpen jou een diploma te behalen om verder te studeren of om onmiddellijk aan de slag te gaan na je studies.

Het PIBO ligt in Tongeren tussen fruitplantages en akkers in het volle groen. Je geraakt er heel gemakkelijk en veilig met de bus, auto en fiets. We zijn een kleine school waar iedereen iedereen kent en helpt.

In de eerste graad kun je kiezen voor Agrarische Technieken als je wilt kennismaken met land- en tuinbouw en natuur. Nieuw is Bio-STEM als je graag zelf onderzoeken en experimenten wilt doen in biotechnologie, scheikunde, biologie, fysica, wiskunde, ... 1B kies je als je vooral praktijkervaring wilt opdoen om later snel te kunnen starten met werken.

In de tweede en derde graad kies je voor de richting Biotechnische Wetenschappen als je later wilt verder studeren. In de technische richting Plant-, Dier- en Milieutechnieken leer je alles over planten, dieren en/of milieu. Na je studies kun je naar het hoger onderwijs of kun je starten met werken. Als je vooral wilt leren in de natuur, op het veld en in de serre en minder uit studieboeken, kies je de Beroepsrichting Plant, Dier en Milieu.

Uniek is dat je in het 7de specialisatiejaar Land- en Tuinbouwmechanisatie je kunt voorbereiden op het zelfstandig uitbaten van een bedrijf en/of tewerkstelling in de mechanisatiesector.

Als biotechnologie, tuin- en landbouw en natuur je ding zijn, dan is het PIBO de geschikte school voor jou. Geïnteresseerd? **Kom samen met je ouders kijken tijdens de infodagen en de opendeurdag.**

Je bent van harte welkom.

Bart Bisschops directeur

VOOR MEER INFORMATIE OVER DE OPLEIDING EN
INFOMOMENTEN: WWW.PIBO.BE

IN HET PIBO ...

... kunnen leerlingen met een passie voor biotechnologie, tuin, natuur en landbouw terecht.

... kent iedereen iedereen waardoor we sneller weten wie hulp nodig heeft.

... werk je met **MODERNE** land- en tuinbouwmachines, het nieuwste labomateriaal in degelijke vak- en klaslokalen.

... stopt de lijnbus op de campus zodat je veilig naar school kunt komen.

... gaan leerlingen vanaf het tweede jaar op **MEERDAAGSE REIS!**

... organiseren we **acties voor goede doelen** voor, door en met leerlingen en leerkrachten.

... zijn leerkrachten en directie **MAKKELIJK BEREIKBAAR** voor al je vragen of bekommernissen.

... heb je vrijdagnamiddag vrij. Woensdag is er de hele dag les.

... **zaai, plant, oogst en verkoop je** eigen groenten, fruit en sierplanten.

... mag je zelf **ONDERZOEKEN EN EXPERIMENTEREN** tijdens de lessen STEM in het labo, ook al loopt het dan soms mis. Zo leer je het tenminste.

... zijn er leerlingen die onze school de **VETCOOLSTE SCHOOL** van het universum vinden. Misschien vind jij dat ook en ben je welkom!

NIET VERGETEN!

• INFODAGEN MET WANDELBEZOEKEN

woensdag 20 maart 2019
(start 13.30 of 14.30 u.)
zaterdag 23 maart 2019
(start 10 of 11 u.)

• OPENDEURDAG

zondag 19 mei 2019
(13 - 18 u.)

Hoe ziet onze lesdag eruit?

Dagschema

8.23 u.	belsignaal, je gaat naar de rij
8.25 u.	je gaat rustig naar binnen, begin eerste lesuur
9.15 u.	begin tweede lesuur
10.05 u.	begin derde lesuur
10.50 u.	voormiddagpauze
11.10 u.	belsignaal, je gaat naar binnen, begin vierde lesuur
12 u.	groep 1 lunchpauze groep 2 begin vijfde lesuur
12.35 u.	groep 1 begin vijfde lesuur
12.50 u.	groep 2 lunchpauze
13.25 u.	begin zesde lesuur
14.15 u.	begin zevende lesuur
15.05 u.	begin achtste lesuur of einde lesdag
15.55 u.	einde van de lesdag

woensdagnamiddag **les!**
vrijdagnamiddag **vrij!**
Omwille van **plaatsgebrek** zijn er twee kortere lunchpauzes voorzien.

WAT maakt onze SCHOOL UNIEK?

PIBO kiest voor BIO-STEM in de eerste graad

In PIBO kan je kiezen voor BIO-STEM in de eerste graad. Als enige school in de regio zoeken we het verband tussen STEM en Biotechnologie. Je komt in de wetenschappelijke wereld van biotechnologie, chemie, fysica en wiskunde terecht en je gaat op zoek naar antwoorden op vragen die je zelf stelt. Het is dé voorbereiding op voortstuderen in de richting Biotechnische Wetenschappen en de doorstroom naar veel richtingen in het hoger onderwijs.

EEN EIGEN INTERNAAT

PIBO-leerlingen komen soms vanuit Vlaams-Brabant, Antwerpen of Nederland. Als je op te grote afstand woont kun je verblijven in ons internaat waarin leren, ontspannen en samenleven centraal staan. Je verliest geen reistijd, je maakt vrienden voor het leven en je wordt snel zelfstandig. Een extra troef voor later.

Kleine klasgroepen

Tijdens de praktijklessen werk je in kleine klasgroepen zodat de nodige aandacht van de leerkracht uitgaat naar alle leerlingen. Hoe kleiner de klasgroep, hoe beter de leerwinst, dat is de keuze die PIBO maakt.

Samenwerking met vzw PIBO Campus

Vzw PIBO Campus is een vzw die aan proefveldwerking in vooral duurzame landbouw doet. De school werkt mee met het zaaien en oogsten van de proefvelden, maar ook met het leren analyseren van de resultaten. Dit biedt een unieke kans om te werken met nieuwe teelten en technieken en zo mee te zijn met de nieuwste ontwikkelingen op vlak van akkerbouw en onderzoeksmethodiek. Tijdens de toelichtingen en presentaties maak je kennis met bedrijven uit de sector waardoor het makkelijker wordt om de stap te zetten bij stages of als je werk zoekt.

UITBREIDING HYPERMODERN MACHINEPARK MET PEDAGOGISCHE LOODS

“Omdat ons machinepark altijd maar blijft uitbreiden moesten we ook onderdak voorzien voor al die technologische snufjes. Vandaar dat je vanaf dit schooljaar een nagelnieuwe pedagogische en vorstvrije loods kunt vinden op onze campus. Zodat jullie nog beter kennis kunnen maken met allernieuwste innovaties in de sector. De loods is nu al de ideale lesplek voor onze leerkrachten mechanisatie”.

Leren op school en leren buiten school

Op school zijn er chemie- en fysicabo's, fruitaanplantingen, serres, akkers en een aantal stallen of kooien met kippen, konijnen, duiven, schildpadden, enz. Tegelijkertijd gaan we ook vaak vanuit de school naar bedrijven en hogescholen om in de echte praktijk te leren. We kiezen resoluut voor 'werkplaatsleren' vanaf het eerste jaar. In de derde graad zijn er voor alle richtingen stages om gedurende een langere tijd kennis te maken met de toekomstige mogelijke werksituatie.

MEERDAAGSE REIZEN VANAF HET TWEEDE JAAR

Leerervaringen opdoen op andere plaatsen is een uniek aspect van het PIBO. Tijdens de agroklassen, zoekklassen, oriënteringsweek en de buitenlandse reizen leer je en werk je aan sociale vaardigheden en kun je ook ontspannen. Bijna elk jaar krijgt elke leerling de kans om dit mee te maken tegen een betaalbare prijs.

HET PIBO IN ACTIE!

AANLEG MOESTUINTJES

DISSECTIE DUIVENMAAG

KUNSTSTOFFEN BEREIDEN
IN UHASSELT

6BLA ZAAIEN

BINNENHALEN GRASKLAVER

PRAKTIJKSTAGE BOCHOLT

EXCURSIE DE MATEN
5 EN 6 TN

EXCURSIE DUITSLAND
6T NATUUR EN TUINBOUW

SPORTDAG 2DE JAARS

ZEEKLASSEN 4DE JAARS

1 STE GRAAD BIO-STEM

Onze samenleving schreeuwt om mensen die sterk staan in onderzoek, kennis vergaren en analytisch denken. De uitdagingen waarvoor we als samenleving staan, zoals klimaat, gezonde en rijke voeding, ... doen een duidelijk appèl aan goed geschoolde wetenschappers. Onze school focust al jaren op het biotechnisch onderwijs. Vanaf dit schooljaar worden leerlingen al vanaf het eerste jaar warm gemaakt voor techniek, wiskunde en wetenschappen in onze nieuwe richting in de eerste graad: Bio-STEM.

VOOR WIE?

Ga je graag zelf op ontdekking in de natuur of het heelal, haal je vaak oude dingen uit elkaar om er iets anders van te maken, wil je graag je proefjes doen in een echt labo, is het je droom om te programmeren en computerspelletjes te ontwikkelen, speel en leer je graag over de natuur, zijn natuurwetenschappen en wiskunde één van je lievelingsvakken, wil je de geheimen van biotechniek ontdekken? Dan is Bio-STEM iets voor jou!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

Bio-STEM is een nieuwe keuzemogelijkheid in de eerste graad. De richting focust zich, naast het gewone lespakket, op STEM in de biotechnologie. STEM staat voor Science (wetenschap) Technology (technologie) Engineering (onderzoeken, ondernemen) Mathematics (wiskunde). In Bio-STEM willen we je uitdagen om zelf feiten en verschijnselen in de natuurkunde, scheikunde, wiskunde te onderzoeken: waaruit bestaat lijm, hoe groeien champignons, hoe maak je shampoo, hoe weet je waar een boom valt, wat is plastic, hoe maak je compost, ... Dit gebeurt in labo's, met tablets, met materialen zoals Lego ... Je leert de juiste onderzoeksvragen te stellen, zoekt zelf antwoorden op je vragen. De STEM-leerkracht is je coach. Bij de andere vakken zijn wetenschap, wiskunde en techniek de focusvakken. Nederlands en Frans zijn belangrijk om te kunnen doorstromen. Het PIBO hult het STEM-onderwijs in een jas van biotechnologie.

WAT ERNA?

Tijdens Bio-STEM worden die competenties aangeboden die nodig zijn om te kunnen starten in de Biotechnische Wetenschappen vanaf de 2de graad. De opleiding geeft ook toegang tot de andere opleidingen in het TSO omdat de meeste vakken gemeenschappelijk zijn in onze beide A-richtingen. Het PIBO giet de fundamenten voor die wetenschappers van morgen. Misschien iets voor jou?

Getuigenis

Goele: "Ik vond het tof om in de 1ste graad veel met de microscoop te werken om zo te zien hoe bepaalde organismen in elkaar zitten."

Lowiek: "In vond het heel fijn omdat de theorie heel concreet werd gemaakt. Het ontleden van koeienlongen vond ik heel erg interessant!"

Roy: "Er gaat een nieuwe wereld open. De lessen wereldoriëntatie uit het lager onderwijs werden opeens concreter omdat we veel met de microscopen mochten werken en zelf proefjes mochten doen."

1STE jaar

Lessentabel LEERVAKKEN

ALGEMENE VAKKEN	32 u.
Levensbeschouwing	2
Nederlands	5
Frans	4
Wiskunde	5
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	2
Natuurwetenschappen	3
Lichamelijke Opvoeding	2
Muzikale Opvoeding	1
Plastische Opvoeding	1
ICT/Economie	1
Remediëring	1

RICHTINGSPECIFIEK VAK

BioSTEM/Techniek	4
------------------	---

2DE jaar

Lessentabel LEERVAKKEN

ALGEMENE VAKKEN	32 u.
Levensbeschouwing	2
Nederlands	4
Frans	4
Engels	2
Wiskunde	4
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	1
Natuurwetenschappen	2
Lichamelijke Opvoeding	2
Muzikale Opvoeding	1
Techniek	2
ICT/Economie	1
Remediëring	1

RICHTINGSPECIFIEK VAK

BioSTEM/Techniek	5
------------------	---

BIOTECHNISCHE WETENSCHAPPEN

VOOR WIE?

Heb jij een grote interesse in alles wat te maken heeft met wetenschappen, natuur en laboratoriumtechnieken? Dan is de studierichting Biotechnische Wetenschappen echt iets voor jou!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

Biotechnische Wetenschappen is een sterke, wetenschappelijke richting in het TSO die aanleunt bij het ASO. Het doel? Je voorbereiden op een succesvolle carrière in het hoger onderwijs. Naast wiskunde en wetenschappen (biologie, chemie en fysica) krijg je een grondige opleiding in de biotechnologie (voeding, milieu, productieprocessen, ...). Biotechniek betekent letterlijk "technieken toepassen op het leven". Je brengt in goed uitgeruste laboratoria de theorie in de praktijk. Uiteraard krijg je een brede algemene kennis mee.

Chemie en chemische technologie

- Wil je stoffen opsporen via chemische en fysische technieken?
- Ben je nieuwsgierig naar de verklaring van natuurverschijnselen?
- Wil jij je eigen haargel en zeep kunnen maken?
- Of ontdekken hoe je een ei kunt laten vliegen?

Dat kan! Want in het vak chemie en chemische technologie bestudeer je de stoffen en hun eigenschappen. Ook de veranderingen in de samenstelling die deze stoffen kunnen ondergaan, behoren tot het onderzoekdomein. Kortom: je achterhaalt in dit vak alle geheimen van de stoffen.

Biotechniek

- Wil je afbreekbaar plastic kunnen maken?
- Spreekt je eigen kraantjeswater analyseren je wel aan?
- Wil je ontdekken hoe je gezond brood maakt dat je ook goed kunt bewaren?
- Of achterhalen of het mogelijk is om met bacteriën medicijnen te maken? Super! Want in de biotechniek leer je alles over de biotische en abiotische factoren die de groei en productie van planten en dieren beïnvloeden. Je ontdekt technieken om de groei en productie te beheersen. Ook voeding en voedselconservering komen uitgebreid aan bod. Daarnaast bestudeer je de milieuproblemen die de mens veroorzaakt heeft én de mogelijke oplossingen.

WAT ERNA?

Biotechnische Wetenschappen laat een brede waaier van verdere studiemogelijkheden toe. Je hebt een uitgebreide wetenschappelijke basis opgebouwd waarmee je wetenschappelijke studies of ingenieursstudies kunt aanvatten. Ook een paramedische, pedagogische of sociale richting is mogelijk.

2DE graad

Lessentabel
LEERVAKKEN 34 u.

ALGEMENE VAKKEN	
Levensbeschouwing	2
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	1
Nederlands	4
Engels	2
Frans	2
Wiskunde	5
Biologie	2
Fysica	2
Chemie	3
Lichamelijke Opvoeding	2
Informatica	1

NATUURWETENSCHAPPEN

Biotechnische Toepassingen	2
Chemische Technologie	2
Labo	3

3DE graad

Lessentabel
LEERVAKKEN 34 u.

ALGEMENE VAKKEN	
Levensbeschouwing	2
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	1
Nederlands	4
Engels	2
Frans	2
Wiskunde	6
Biologie	3
Fysica	2
Chemie	2
Lichamelijke Opvoeding	2
Informatica	1

NATUURWETENSCHAPPEN

Biotechniek	3
Labo Biotechniek	3

Getuigenis

Giel: "Je hebt zoveel mogelijkheden in het hoger onderwijs."

Maarten: "Je mag veel proefjes doen."

Anne: "Had ik geweten dat deze richting bestond, dan was ik vanaf het eerste jaar naar het PIBO gekomen."

1STE GRAAD

AGRARISCHE TECHNIEKEN EN AGRO- EN BIOTECHNIEKEN

VOOR WIE?

Heb je groene vingers? Of heb je meer interesse in land- of tuinbouw of in de natuur? Zou je graag ooit een job als bedrijfsleider willen uitoefenen? Of wil je de mogelijkheid hebben om je na het secundair onderwijs nog verder te bekwamen in een aanverwante studierichting in het hoger onderwijs?

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

Tijdens de lessen agrarische technieken en techniek ontdek je welke de nieuwste technologische ontwikkelingen zijn. Ook verzorging van neerhofdieren, telen en oogsten van groenten, bloemen, fruit en landbouwgewassen horen tot het lessenpakket van agrarische technieken. Heb je groene vingers, een ruime interesse in land- en tuinbouw of blijft de natuur je verbazen, dan vind je zeker je gading tijdens deze praktijklessen.

Bij het vak techniek is er naast ieder theoretisch hoofdstuk steeds een praktische oefening. Zo maak je kennis met de elektrische kringloop, je maakt een maquette, je leert technisch communiceren, je ontdekt de verschillende overbrengingsmethodes, ook een kookoefening gaan we niet uit de weg. Kortom wil je graag experimenteren met grondstoffen en gereedschap? Wil je ontdekken hoe voorwerpen in elkaar steken? Of wil je meer weten over de effecten van techniek op mens en milieu? Dan is deze studierichting zeker iets voor jou!

WAT ERNA?

Wanneer je deze brede eerste graad hebt voltooid, ben je voorbereid om de keuze te maken tussen de optievakken plant en dier van de 2de graad Plant-, Dier- en Milieutechnieken of je kunt ook kiezen voor Biotechnische Wetenschappen.

1STE jaar

Lessentabel

LEERVAKKEN	32 u.
ALGEMENE VAKKEN	
Levensbeschouwing	2
Nederlands	5
Frans	4
Wiskunde	5
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	2
Natuurwetenschappen	3
Lichamelijke Opvoeding	2
Muzikale Opvoeding	1
Plastische Opvoeding	1
ICT/Economie	1
Remediëring	1
RICHTINGSPECIEF VAK	
Agrotechnieken/Techniek	4

2DE jaar

Lessentabel

LEERVAKKEN	32 u.
ALGEMENE VAKKEN	
Levensbeschouwing	2
Nederlands	4
Frans	4
Engels	2
Wiskunde	4
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	1
Natuurwetenschappen	2
Lichamelijke Opvoeding	2
Muzikale Opvoeding	1
Techniek	2
ICT/Economie	1
Remediëring	1
RICHTINGSPECIEF VAK	
Agrotechnieken/Techniek	5

PLANT-, DIER- EN MILIEU-TECHNIEKEN

Heb je belangstelling voor de land- en tuinbouw, bloemen en planten, hobby- en hoevedieren en hun relatie tot het milieu? Dan is de richting Plant-, Dier- en Milieutechnieken zeker iets voor jou.

Deze studierichting geeft je een meer theoretisch gerichte vorming, maar blijft ook praktijk aanbieden. Naast Plant-, Dier- en Milieutechnieken is er ook het vak algemene technieken waarin je algemene vaardigheden zoals metaal-, hout- en kunststofbewerkingen, metselen, werken met machines en hun onderhoud aangeleerd krijgt. Ook hierbij worden theorie en praktijk geïntegreerd gegeven. Iedere leerling moet ook reeds vanaf het 3de jaar een keuze maken tussen de opties Plant of Dier om zich hierin verder te kunnen verdiepen.

Als je in deze richting verder wilt gaan, kun je in de 3de graad kiezen voor Dier- en Landbouwtechnische Wetenschappen Component Akkerbouw en Veeteelt, Planttechnische Wetenschappen of Natuur- en Groentechnische Wetenschappen.

3DE+4DE jaar

Lessentabel

LEERVAKKEN

ALGEMENE VAKKEN	34 u.
Levensbeschouwing	2
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	1
Nederlands	4
Engels	2
Frans	2
Wiskunde	3
Natuurwetenschappen	2
Informatica	1
Lichamelijke Opvoeding	2
Algemene Technieken	2
Plant Dier en Milieu	7

uitdieping Dier en Landbouw

TV Dier	Hoevedieren	1
	Teelten	1
PV Dier	Hoevedieren	1,5
	Teelten	1,5

uitdieping Plant

TV Plant	Sierteelt	1
	Fruitteelt	1
PV Plant	Sierteelt	1,5
	Fruitteelt	1,5

uitdieping Milieu en Natuur

TV + PV	Natuurexploratie	5
---------	------------------	---

UITDIEPING PLANT

VOOR WIE?

Heb je groene vingers? Ben je geboeid door tuin-aanleg en tuinonderhoud? Wil je alles weten over de teelt van sierplanten? Dan is deze richting ideaal voor jou!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

Je krijgt een teelttechnische opleiding waarbij de theorie aan de praktijk wordt gekoppeld. Je bouwt stapsgewijs je kennis van planten uit. Je verdiept je in de eigenschappen, de nomenclatuur en de herkenning van planten. Daarnaast maak je in de zandbak van de school bestratingsoefeningen én realiseer je kleine tuinontwerpen. Je volgt teelten op en ontdekt alles over substraten, bemesting, watergift, gewasbescherming en het belang van het klimaat.

WAT ERNA?

Wanneer je het vierde jaar Plant hebt voltooid, kies je in de derde graad uit de richtingen Planttechnische Wetenschappen of Natuur- en Groentechnische Wetenschappen.

UITDIEPING DIER EN LANDBOUW

VOOR WIE?

Ben jij gefascineerd door dieren? Wil je alles weten over de verzorging van hoevedieren en de teelt van gewassen? Dan is de richting Dier en Landbouw echt iets voor jou!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

In deze richting koppel je de theorie aan de praktijk. Je bouwt een basiskennis akkerbouw en veeteelt op die je in de derde graad uitdiept. Je leert materiaal op een juiste en veilige manier gebruiken en je zet je eerste stappen in de mechanisatie. Je krijgt les op school, maar je doet ook ervaring op in professionele landbouwbedrijven in de buurt.

WAT ERNA?

Wanneer je het vierde jaar Dier hebt voltooid, kies je in de derde graad voor de richting Dier- en Landbouwtechnische Wetenschappen Component Akkerbouw en Veeteelt.

UITDIEPING MILIEU EN NATUUR

VOOR WIE?

Heb jij een brede interesse voor zowel het buitenleven, de natuur, plant en dier? Denk en handel je milieubewust? Verkiez je een toegepaste lesmethodiek? Vertoef je graag in de natuur? Dit is de richting voor jou!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

Deze richting focust zich op het observeren van en het omgaan met Natuur en milieu. Allerhande biotopen, ecosyste-men, hun bewoners en de biologische processen worden onder de loep genomen. De leerlingen worden wegwijs gemaakt in de fascinerende wereld van fauna en flora. Dit doen we op een praktijkgerichte manier (veldstudie) aangevuld met een theoretische achtergrond. De keuzeoptie wordt aangeboden in een 5u pakket onder de noemer van Natuurexploratie. Er is een permanente evaluatie voorzien.

WAT ERNA?

Deze keuzeoptie biedt een ideale voorbereiding op Natuur- en Groentechnische wetenschappen in de 3de graad TSO. In het hoger onderwijs zijn Groenmanagement, tuin- en landschapsarchitectuur en Milieuzorg logische vervolgoopleidingen.

TSO

DOORSTROOM OF ARBEIDSMARKT

5DE+6DE jaar

Lessentabel**LEERVAKKEN**

34 u.

ALGEMENE VAKKEN

Levensbeschouwing	2
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	1
Nederlands	2
Engels	1
Frans	2
Wiskunde	2
Toegepaste Biologie	2
Toegepaste Nat. Wet.	2
Lichamelijke Opvoeding	2
Ecologie	1
Economie	2
Informatica	0(1)

**DIER- EN LANDBOUW-
TECHNISCHE WETENSCHAPPEN**

TV Agrotechnieken	1
TV Teelten	3
TV Veehouderij	4
PV Ond. Techn.	2(1)
PV Teelten	2
PV Veehouderij	1
PV Agrotechniek	1

3DE GRAAD**DIER- EN LAND-
BOUWTECHNISCHE
WETENSCHAPPEN
COMPONENT AKKERBOUW
EN VEETEELT****VOOR WIE?**

Heb je interesse in het reilen en zeilen van de landbouw? Dan is deze richting zeker iets voor jou!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

In deze richting ga je op een theoretische en praktische manier op zoek naar de dieperliggende aspecten binnen de landbouw. Zo leer je tijdens de lessen veehouderij niet alleen op een juiste manier omgaan met dieren,

maar ook productieresultaten van vee interpreteren en optimaliseren, of een gebalanceerd rantsoen berekenen. In de lessen teelten ligt de focus op de bemesting en gewasbescherming van de voornaamste landbouwteelten. In de praktijklessen gebruik je de machines waarvan je in het vak agrotechnieken de werking hebt geleerd. Je gaat ook regelmatig op bedrijfsbezoek en je leert zo de kneepjes van het vak. Van klauwverzorging en exterieur-beoordeling bij rundvee tot teelten zaaien en beoordelen voor de proefveldwerking: alles komt aan bod.

WAT ERNA?

Na deze opleiding kun je doorstromen naar het hoger onderwijs. Een logische vervolgopleiding is de bachelor Agro- en Biotechniek – Landbouw, maar andere bacheloropleidingen zijn ook mogelijk. Je bent ook klaar om in het werkveld te stappen of een eigen bedrijf te starten.

5DE+6DE jaar

Lessentabel**LEERVAKKEN**

34 u.

ALGEMENE VAKKEN

Levensbeschouwing	2
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	1
Nederlands	2
Engels	1
Frans	2
Wiskunde	2
Toegepaste Biologie	2
Toegepaste Nat. Wet.	2
Lichamelijke Opvoeding	2
Ecologie	1
Economie	2
Informatica	0(1)

**NATUUR- EN GROENTECHNISCHE
WETENSCHAPPEN**

TV Groentechnieken	2
TV Natuurbeheer	3
TV Fauna en Flora	3
PV Groentechnieken	2(1)
PV Natuurbeheer	2
PV Biotoop	2

3DE GRAAD**NATUUR- EN
GROEN-
TECHNISCHE
WETENSCHAPPEN****VOOR WIE?**

Hou je van de natuur en de open ruimte om je heen? Wil jij je natuurlijke omgeving leren kennen, verzorgen en beheren? Dan is dit de richting die je zoekt!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

Je krijgt een ruim pakket basiswetenschappen zoals biologie, chemie, fysica en ecologie met toepassingen uit de praktijk en je bestudeert op een wetenschappelijke

manier de ecosystemen tijdens een biotoopstudie. Zo'n studie omvat een terreinbeschrijving, abiotische parameters, een vegetatieopname, een faunaonderzoek en monitoring. In het vak fauna en flora onderzoek je een aantal organismen die je daarna systematisch indeelt. Je leert ook beheersplannen lezen en allerlei technieken toepassen. In groentechnieken ligt de focus op het beheer en de inrichting van de groene ruimte waarin wij dagelijks leven.

WAT ERNA?

Met je diploma op zak kun je aan de slag in de privésector én de openbare groensector. Ook natuurbeherende organisaties zien je graag komen. Of misschien start je wel een eigen bedrijf! Kriebelt het om verder te studeren? Dan kun je perfect een bacheloropleiding Chemie, Agro- en Biotechnologie of Landschaps- en Tuinarchitectuur volgen. Of je kiest voor een vervolgopleiding om natuur- of boswachter te worden.

5DE+6DE jaar

3DE GRAAD

PLANT- TECHNISCHE WETENSCHAPPEN

VOOR WIE?

Wil je later graag in de tuinbouwsector of in een aanverwante sector aan de slag? Wil je graag leren hoe je in de 21ste eeuw een tuinbouw- of fruitbedrijf leidt? Werk je graag buiten, steek je zelf graag de handen uit de mouwen en wil je alles weten over de wereld van tuinen, planten en fruit? Die tuinbouwsector is een sector waarin hard werk, kennis en economisch inzicht centraal staan. Als je in deze sector professioneel actief wilt zijn, betekent dat dat je constant wilt bijleren over moderne teelttechnieken en nieuwe producten.

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

In PIBO leer je dit alles al doende: je krijgt voornamelijk een theoretische vorming, met een sterk pakket algemene en technische vakken waarbij er veel aandacht besteed wordt aan het toepassen van het theoretisch geleerde in de praktijk. Als je een ruime interesse voor tuinbouwgewassen hebt en voor de daarbij behorende moderne technieken, gereedschappen en uitrustingen, dan krijg je tijdens de theorievakken de informatie die je nodig hebt. Je leert hoe je tuinen, gazons, borders moet aanleggen, beschermen en onderhouden; je leert hoe je tuinbouwgewassen moet telen, hoe je best een fruitbedrijf moet runnen en hoe je je producten op de markt moet brengen, steeds met aandacht voor een duurzame aanpak. In deze studiejaren ga je gedurende 2 weken op blokstage. Zo leer je het beroepsleven van nabij kennen en ervaar je wat een job in deze sector precies inhoudt.

WAT ERNA?

Wij bieden een zo polyvalent mogelijke opleiding aan zodat je klaar bent om in het werkveld te stappen, maar zeker ook om verder te studeren in het hoger of universitair onderwijs.

Getuigenis

Miel: “Deze opleiding biedt de ideale mix van theoretische kennis en praktische ervaring.”

Nette: “Je krijgt les van leerkrachten die zelf met hun twee voeten in de praktijk staan.”

Julie: “Je kunt nog veel richtingen uit wanneer je bent afgestudeerd.”

Ferre: “Deze richting is heel boeiend. Je ontdekt voortdurend nieuwe dingen.”

Lessentabel LEERVAKKEN

	34 u.
ALGEMENE VAKKEN	
Levensbeschouwing	2
Aardrijkskunde	1
Geschiedenis	1
Nederlands	2
Engels	1
Frans	2
Wiskunde	2
Toegepaste Biologie	2
Toegepaste Nat. Wet.	2
Lichamelijke Opvoeding	2
Ecologie	1
Economie	2
Informatica	0(1)

PLANTTECHNISCHE WETENSCHAPPEN

TV Groentechnieken	2
TV Sierteelt	3
TV Fruitteelt	3
PV Groentechnieken	2
PV Sierteelt	2(1)
PV Fruitteelt	2

1STE GRAAD**1B + Beroepsvoorbereidend leerjaar Land- en Tuinbouw****VOOR WIE?**

Werk je graag met je handen of met machines en beschik je over groene vingers, werklust en een passie voor de land- en tuinbouw of natuur, dan kun je zeker je gading vinden in deze studierichting.

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

Je ontdekt gedurende de twee eerste jaren in het PIBO de land- en tuinbouwsector al doende. Verzorging van neerhofdieren, telen en oogsten van groenten, bloemen, fruit en landbouwgewassen horen tot het takenpakket.

Tijdens de bedrijfsbezoeken kun je proeven van het echte beroepsleven. Bij de deelname aan de activiteiten op deze bedrijven ligt de nadruk op de praktische vaardigheden.

WAT ERNA?

Door de vele praktijklessen, toegespitst op de land- en tuinbouwsector, kun je een weloverwogen keuze maken tussen de optievakken plant of dier in de richting Plant, Dier en Milieu van de 2de graad.

1 STE jaar**Lessentabel
LEERVAKKEN**

32 u.

ALGEMENE VAKKEN

Levensbeschouwing	2
Nederlands	4
Frans	2
Wiskunde	4
Maatschappelijke Vorming	2
Natuurwetenschappen	4
Lichamelijke Opvoeding	2
Muzikale Opvoeding	1
Plastische Opvoeding	1
Techniek	6
ICT/Economie	1
Remediëring	1

RICHTINGSPECIFIEK VAK

Agrarische Technieken	2
-----------------------	---

2 DE jaar**Lessentabel
LEERVAKKEN**

32 u.

ALGEMENE VAKKEN

Levensbeschouwing	2
Nederlands	3
Frans	2
Wiskunde	3
Maatschappelijke Vorming	2
Natuurwetenschappen	2
Lichamelijke Opvoeding	2
Plastische Opvoeding	1
Techniek	1
ICT/Economie	1
Remediëring	1

RICHTINGSPECIFIEKE VAKKEN

Agrarische Technieken	2
Praktijk Realisatietechnieken	10

2DE GRAAD

PLANT, DIER EN MILIEU

Wil je een opleiding volgen waarbij je de handen uit de mouwen kunt steken? Heb je aandacht voor het milieu en werk je graag met planten en dieren, dan voel je je direct thuis in de richting Plant, Dier en Milieu. In deze heel praktisch gerichte opleiding leer je binnen de vakken Plant, Dier en Milieu over boerderij- en hobbydieren, hun voeding en verzorging. Je leert planten kweken en vermeerderen, fruit telen, tuinen en groene ruimten aanleggen en verzorgen, gewassen telen en verzorgen. Je leert ook het belang van planten en dieren die in de natuur voorkomen. Algemene vaardigheden zoals het werken met machines en hun onderhoud, metselen, lassen en boren, schaven en frezen komen in de praktijk uitgebreid aan bod binnen het vak Algemene Technieken.

Iedere leerling moet ook reeds vanaf het 3de jaar een keuze maken tussen de opties Plant of Dier om zich hierin verder te kunnen verdiepen. Met al deze aangeleerde kennis en vaardigheden kan je kiezen voor één van de vervolgoopleidingen in de 3de graad. Bij ons heb je de mogelijkheid om te kiezen voor de richting Landbouw, of voor de richting Tuinbouw en Groenvoorziening.

UITDIEPING DIER EN LANDBOUW

VOOR WIE?

Voor iedereen die graag hoevedieren zoals koeien, varkens, schapen, geiten, kippen en paarden verzorgt.

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

De richting Dier focust op praktijkvaardigheden. In het vak hoevedieren leer je dieren voederen en verzorgen en materiaal juist en veilig gebruiken. De lessen vinden niet alleen plaats op het schooldomein, maar ook in professionele veeteeltbedrijven in de buurt. In het vak teelten ontdek je alles over landbouwgewassen telen zoals suikerbieten, granen, aardappelen en voedergewassen.

WAT ERNA?

Wanneer je het vierde jaar Dier hebt voltooid, kies je in de derde graad voor de richting Landbouw of Tuinbouw en Groenvoorziening.

UITDIEPING PLANT

VOOR WIE?

Heb je interesse in tuinbouw? Dan zal jij je meteen thuis voelen in deze richting. Je mag je uitleven én laten onderdompelen in de fascinerende wereld van de bloemen en planten.

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

In het vak sierteelt leer je alles over de niet-eetbare tuinbouw. Tuinaanleg en tuinonderhoud komen uitgebreid aan bod. Je ontdekt hoe je jonge boompjes opkweekt tot verkoopbare laanbomen. In het voorjaar ben je in de weer met eenjarige perkplanten. Je verzorgt ze, zodat ze na de ijsheiligen perkjes en balkons kunnen opfleuren. Je achterhaalt de geheimen van containerteelt en maakt kennis met soorten zoals lavendel, lonicera en hydrangea. En door je harde werk in de zomerteelt van chrysanten schitteren deze bloemen bij Allerheiligen.

WAT ERNA?

In de derde graad breid jij je kennis van teelten uit en krijg je een volledige kijk op een teelt.

3DE + 4DE jaar

Lessentabel

LEERVAKKEN

34 u.

ALGEMENE VAKKEN

Levensbeschouwing	2
Frans	1
PAV	6
Lichamelijke Opvoeding	2
Toegepaste Informatica	1
Algemene Technieken	3
Plant	5
Dier	5
Milieu	4

Uitdieping Dier en Landbouw

TV Dier	Hoevedieren	1
	Teelten	1
PV Dier	Hoevedieren	1,5
	Teelten	1,5

uitdieping Plant

TV Plant	Sierteelt	1
	Fruitteelt	1
PV Plant	Sierteelt	1,5
	Fruitteelt	1,5

Getuigenis

Luna: "In de veeteeltbedrijven doe je veel ervaringen op."

Joren: "De leerkrachten hebben thuis vaak ook een bedrijf en weten dus waarover ze spreken."

Mathijs: "Het is de ideale richting voor iedereen die graag buiten werkt."

Kato: "Wij mogen onze eigen gekweekte planten zelf verkopen en dat is top!"

Laurens: "Het is leuk dat je op school je eigen tuintje mag aanleggen en onderhouden."

Tijl: "Je ziet in de zomer de prachtige bloemen die het resultaat zijn van je snoeiwerk in de winter. Dat geeft veel voldoening."

3DE GRAAD

LANDBOUW

VOOR WIE?

Wil je meer leren over de theoretische en praktische aspecten van het landbouwgebeuren? Droom je over een job in de agrarische of para-agrarische sector? Heb je interesse in akkerbouw of veehouderij? Dan is de richting Landbouw je op het lijf geschreven!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

Deze richting biedt je een geïntegreerde aanpak van theorie en praktijk in de verschillende takken van de veehouderij: varkens, melkvee, vleesvee en pluimvee. Je ontdekt alles over de teelttechniek van de meest verbouwde akkerbouwteelten zoals suikerbieten, cichorei, aardappelen, maïs en granen. De thema's grondbewerking, zaai, bemesting en gewasbescherming komen in de theorie- en praktijklessen aan bod. In het vak ecologie leer je hoe je gewasbeschermingsmiddelen op een veilige manier gebruikt. In de lessen agrarische technieken en machinepraktijk bouw je een brede kennis op over de bouw, het veilige gebruik en het onderhoud van landbouwmachines.

WAT ERNA?

Na je opleiding heb je de nodige kennis en vaardigheden om in het bedrijfsleven te stappen. Heb je het zevende jaar succesvol beëindigd? Dan kun je ook kiezen voor een bijkomende opleiding als bachelor. Of je kunt je specialiseren in landbouwmechanisatie.

Getuigenis

Tuur: "Wat ik tijdens de theorielessen leer, kan ik in de praktijk uitproberen."

Nore: "We krijgen les van leerkrachten die dicht bij het bedrijfsleven staan."

Kobe: "De vlotte samenhang tussen de verschillende vakken is geweldig."

Siemen: "Je werkt op het terrein en in de tuin of snoeit op de plantage. Net zoals je later elke dag zou willen doen. Beter kan toch niet!"

3DE GRAAD

TUINBOUW EN GROENVOORZIENING

VOOR WIE?

Vind jij praktijk veel leuker dan theorie? Zit je liever geen volledige dagen in een klaslokaal? Gebruik jij graag je handen? Dan is deze doerichting echt iets voor jou!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

De focus in deze richting ligt op de ontwikkeling van je praktische kennis. Je brengt de dingen die je in de theorielessen leert, uitgebreid in de praktijk. Deze studierichting is de ideale voorbereiding op een uitdagende job zoals tuinaanlegger, planten- en fruitkweker, boomverzorger of wegenbouwer.

WAT ERNA?

Na het zesde jaar stroom je door naar een zevende vervolgjaar. Zo behaal je een diploma secundair onderwijs én het getuigschrift bedrijfsbeheer. Het resultaat? Je bent helemaal klaar om als werknemer aan de slag te gaan of om je eigen zaak op te richten.

5DE+6DE jaar

Lessentabel

LEERVAKKEN

34 u.

ALGEMENE VAKKEN

Levensbeschouwing	2
Frans	1
PAV	4
Lichamelijke Opvoeding	2
Economie	2
Ecologie	1
Informatica	1
Agrotechnieken	3
Stage	4

LANDBOUW

Teelttechnieken	2
Biologische teelten	1
Zoölogie	2
Veehouderij	3
Akkerbouw	3
Ondersteunende technieken	2

TUINBOUW EN GROENVOORZIENING

Teelttechnieken	3
Groententeelt	1
Nomenclatuur	1
Sierteelt	2
Fruiteelt	3
Groenvoorziening	3

3DE GRAAD

PLANT EN MILIEU DIER EN MILIEU GROENAANLEG- EN BEHEER

VOOR WIE?

Wil je graag leren op school combineren met leren op een bedrijf? Ben je klaar om nu al op een bedrijf te werken? Wil je hetzelfde getuigschrift/diploma halen als in het dagonderwijs maar je bent de schoolbanken wat beu? Dan is duaal leren iets voor jou!

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

De focus in deze richtingen liggen op het werkplekleren. Je combineert twee dagen school met 3 dagen leren op een bedrijf. Je leert hetzelfde als in de richting van het dagonderwijs maar op een andere manier. Je maakt al kennis met het echte bedrijfsleven in de landbouw, tuinbouw of groenbeheer. Je bereidt je voor op je toekomstige job op een echte werkplek die aansluit bij je interesses.

WAT ERNA?

Na het zesde jaar kan je doorstromen naar een zevende specialisatiejaar. Je kan dan een diploma secundair onderwijs behalen. Door je werkervaring in het duaal leren ben je extra voorbereid om aan de slag te gaan in jouw favoriete sector, landbouw, tuinbouw of groenvoorziening.

5DE+6DE jaar

Lessentabel	
LEERVAKKEN	
	15 u.
ALGEMENE VAKKEN	
Levensbeschouwing	2
Frans	1
PAV	4
Lichamelijke Opvoeding	2
Ecologie	1
DIER EN MILIEU	
Zoölogie	2
Teelttechnieken	2
Actua	1
PLANT EN MILIEU	
Teelttechnieken	2
Groententeelt	1
Nomenclatuur	1
Actua	1
GROENAANLEG EN BEHEER	
Teelttechnieken	3
Nomenclatuur	1
Actua	1
WERKPLEKLEREN	23 u.

7DE jaar

Lessentabel	
LEERVAKKEN	
	34 u.
ALGEMENE VAKKEN	
Levensbeschouwing	2
Frans	2
PAV	6
Lichamelijke Opvoeding	2
LAND- EN TUINBOUW-MECHANISATIE	
Economie	
Bedrijfsbeheer	2
Land- en tuinbouw economie	2
Mechanisatie (TV)	4
PV Mechanisatie	4
PV Algemene Technieken	2
Stage	8

Getuigenis

Senne: "Mijn specialisatiejaar aan het PIBO heeft me geen windeieren gelegd. Ik ben vandaag de trotse concessiehouder van een merk in tractoren."

Thomas: "In deze richting heb ik de basis gelegd om met succes het bedrijf van mijn ouders over te nemen."

Jasper: "Een ondernemingsplan maken was een goede richting-aanwijzer om mijn tuinbouwbedrijf te starten."

7 DE JAAR

LAND- EN TUINBOUW-MECHANISATIE

VOOR WIE?

Voor iedereen die na zes jaar in het secundair onderwijs op zoek is naar een specialisatie die écht het verschil maakt. Zie je je toekomst in de land- en/of tuinbouw? Kom dan je skills voor ondernemen en mechanisatie uitdiepen in de richting Land- en Tuinbouwmechanisatie.

WAT KENMERKT DEZE RICHTING?

In deze opleiding leer je hinken op meer dan één been. Je scherpt je feeling voor mechanisatie en ondernemerschap aan. Je toetst vrijwel alle aspecten van machines onderhouden en ondernemen in de land- en tuinbouwsector aan de praktijk. Stages en veelvuldige bedrijfsbezoeken stomen je klaar voor de arbeidsmarkt of het ondernemerschap. Je kiest voor een stage met enkel mechanisatie of voor een gemengde stage in een land- en/of tuinbouwbedrijf én mechanisatie. Je geïntegreerde proef – die je trapsgewijs maakt – bestaat uit dezelfde twee grote delen: mechanisatie en ondernemerschap.

WAT ERNA?

Na dit specialisatiejaar ben je klaar voor de arbeidsmarkt of heb je alle vaardigheden om een eigen onderneming op te richten in de land- of tuinbouw.

INTERNAAT

"BEUKENHOF"

Het internaat "BEUKENHOF" bevindt zich op de terreinen van de PIBO-campus en biedt plaats aan 46 internen. Iedere interne beschikt over een individuele kamer waar hij/zij kan studeren en rusten. Een vaste begeleider komt je dagelijks helpen en ondersteunen op studiegebied en zal je met raad en daad bijstaan als je een probleem hebt van welke aard dan ook.

Voor **ontspanning en beweging** zijn er talloze mogelijkheden. In onze ontspanningsruimte kun je biljarten, kicken, tafeltennis spelen of gamen op onze playstations. Je kunt ook rustig tv-kijken. Wij beschikken over 8 computers en iedere kamer is uitgerust met een internetaansluiting. Wil je je meer uitleven dan kun je – afhankelijk van de studierichting die je volgt – tot vier keer per week sporten in onze ruime sporthal. Bij mooi weer kun je je uitleven op het sportterrein van het internaat.

Iedere trimester organiseren we een **uitstap** op kosten van het internaat. Een subtropisch zwembad, indoorkarten, paintball, schaatsen behoren tot de mogelijkheden. Zelf kun je ook uitstapjes organiseren met de hulp van een opvoeder. Je moet enkel een bestemming kiezen zoals bowlen, zwemmen, een filmbezoek en zeven vrienden zoeken om het PIBO-busje te vullen. De toegangsprijs moet je uiteraard wel zelf betalen.

Na afspraak willen we je graag **rondleiden**. Je zal genieten van het prachtige uitzicht. Telefonisch kun je ons bereiken op het nummer 012 39 80 60 of stuur een mail naar eric.billen@limburg.be.

Eric Billen *internaatsbeheerder*

Een initiatief van de provincie Limburg

PIBO
Provinciaal Instituut voor
Biotechnisch Onderwijs
Tongeren

Contactgegevens

Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs
Sint-Truidersteenweg 323, B-3700 TONGEREN
+32 12 39 80 40 - pibo@pibo.be - www.pibo.be